

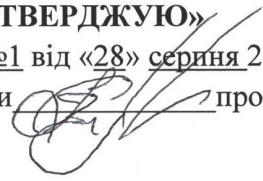
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут історії та
соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра права, філософії та політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Протокол №1 від «28» серпня 2020 р

Зав. кафедри проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

2020 -2021 навчальний рік

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології

Протокол № 1 від “28”серпня 2020 року.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доктор юридичних наук, професор кафедри права, філософії та політології Шеремет О.С.

Мова навчання – українська.

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна	Загальна кількість годин: 90
Рік підготовки: 3 Семестр: 5	Шифр та назва спеціальності: 032 «Історія та археологія» Галузь знань 03 Гуманітарні науки Лекції (<i>теоретична підготовка</i>): 20
Кількість кредитів ECTS: 3	Практичні: 10 Самостійна робота: 60 Вид контролю: іспит

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» відіграє важливу роль в освіті сучасного історика, оскільки дає можливість оволодіти економічними знаннями, навчитися швидко орієнтуватися в економічних процесах, оперативно приймати раціональні самостійні рішення, поєднувати освітянські та економічні інтереси. Вивчення дисципліни сприяє формуванню сучасного економічного мислення та свідомості майбутніх істориків, оволодінню ними економічною культурою, досягненню відповідного вимогам часу.

Програма навчальної дисципліни складається з 3-ох кредитних модулів:

Навчальна дисципліна «Економічна теорія» призначена для студентів, які навчаються за спеціальністю 032 Історія та археологія за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є нормативною навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення системи економічних відносин, а також актуальних економічних проблем, вирішення яких сприятиме подальшому розвитку суспільства на основі сучасного економічного мислення та оволодіння економічною культурою.

Метою навчання є :

- пізнання економічної теорії як науки, її предмету, методів та функцій;
- розкриття основного змісту сучасних шкіл економічної теорії;
- аналіз закономірностей розвитку ринкової економіки як основи функціонування різних сучасних господарських систем;
- характеристика основних рис та особливостей розвитку перехідних економік;
- розкриття закономірностей суспільного відтворення економічного зростання та циклічних коливань в економіці;
- сучасні процеси глобалізації світогосподарських зв'язків та шляхи вирішення загально цивілізаційних проблем людства

Завданнями навчальної дисципліни «Економічна теорія» є

- набуття знань щодо суті економічних явищ та процесів; вивчення економічного змісту відносин власності, та становлення нових господарських форм;
- вивчення шляхів створення ефективної системи зайнятості населення, вирішення соціальних питань в ринковій економіці; набуття вмінь щодо тлумачення особливостей становлення та розвитку соціально-економічних процесів в умовах сучасної ринкової економіки України;
- набуття навичок прийняття практичних рішень щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

Досягнення поставлених завдань дозволить застосовувати отримані знання з економічної теорії в повсякденному житті і професійній практиці, здійснювати правильний економічний вибір

Досягнення поставлених завдань дозволить виховати в процесі вивчення дисципліни такі риси майбутніх істориків, прояв індивідуальних здібностей і змагальний інтерес, творча підприємницька ініціатива, вміння поєднувати економічні інтереси, проявляти високу національну самосвідомість та економічний патріотизм.

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

СК8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища;

ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології;

Бакалавр повинен знати:

- основні економічні категорії і поняття економічної теорії; критерії оцінки економічних явищ та процесів;
- показники, що їх визначають.
-

Бакалавр повинен уміти:

- вільно користуватися нормативним матеріалом з тем курсу та застосовувати його у конкретних ситуаціях;
- аналізувати економічні явища і процеси загального характеру;
- використовувати знання з економічної теорії, розв'язувати теоретичні та практичні економічні проблеми.

3. Короткий зміст дисципліни.

Кредитний модуль 1. Загальні засади економічної теорії.

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Економічна система суспільства та власність.

Предмет економічної теорії. Продуктивні сили і виробничі відносини. Виробничі ресурси. Основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Об'єктивні економічні закони, їх пізнання і використання. Функції економічної теорії. Методи дослідження економічних процесів та явищ. Значення вивчення економічної теорії для підготовки сучасного працівника ОВС. Власність як економічна категорія. Відносини власності та їх місце в

економічній системі суспільства. Форми власності та їх характеристика. Ступені реалізації прав власності. Правові аспекти власності. Економічна система суспільства: поняття, структура, характеристика окремих елементів. Оптимальна економічна система для України на сучасному етапі розвитку. Потреби як рушійні сили економічного розвитку. Закон зростання потреб. Проблема використання обмежених ресурсів для задоволення існуючих потреб. Потреби на правоохоронні послуги та вибір альтернативних можливостей щодо використання обмежених ресурсів для їх задоволення.

Тема 2. Форми суспільного виробництва. Ринок як форма функціонування товарного господарства, його закони.

Суспільне виробництво та його фактори. Форми суспільного виробництва. Ступінь розвитку товарного виробництва в Україні. Доіндустріальна, індустріальна, постіндустріальна економіка. Товар і його властивості. Властивості товару: споживча та мінова вартість. Цінність товару та чинники, що на неї впливають. Теорії вартості. Гроші як економічна категорія. Розвиток форм вартості та виникнення грошей. Закон грошового обігу. Ринок як економічна категорія. Основні умови виникнення ринку. Структура ринку та її характеристика за основними об'єктами. Ринкова інфраструктура. Механізм дії ринкової економіки. Основні закони ринкової економіки та їх загальна характеристика. Моделі ринкової економіки. Сутність конкуренції. Об'єктивні умови виникнення та існування конкуренції. Види конкуренції. Методи і способи конкурентної боротьби. Монополія та її сутність. Об'єктивні умови виникнення монополії. Форми монополістичних об'єднань та їх характеристика. Способи та методи впливу 5 держави на порушників антимонопольного законодавства. Монополізація економіки України: причини та наслідки.

Тема 3. Економічна діяльність на мікрорівні.

Підприємство як основний суб'єкт економічних відносин. Класифікація підприємств за різними ознаками. Форми об'єднань підприємств. Фонди підприємства. Підприємництво. Умови виникнення підприємництва. Основні організаційні форми суб'єктів підприємницької діяльності. Правові основи підприємництва в Україні. Взаємовідносини між державою та суб'єктами підприємницької діяльності. Сутність капіталу. Види капіталу. Собівартість. Зовнішні та внутрішні витрати. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Витрати виробництва у довготривалому періоді. Економічна природа прибутку. Рентабельність продукції та виробництва. Шляхи підвищення ефективності виробництва. Попит як економічна категорія. Закон попиту. Крива попиту. Зміни у попиті та його величині. Цінова еластичність попиту. Пропозиція як економічна категорія. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Зміни у пропозиції та її величині. Цінова еластичність пропозиції. Ціна як економічна категорія. Структура ціни. Класифікація цін. Механізм ціноутворення.

Кредитний модуль 2. Макроекономічні аспекти економічної теорії.

Тема 4. Суспільне відтворення на макрорівні.

Макроекономіка та її сутність. Сутність та багатогранність процесу відтворення. Просте та розширене відтворення. Особливості відтворення у аграрному секторі економіки. Сутність нагромадження. Фонд нагромадження. Структурні зрушення в пропорціях суспільного відтворення. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання. Форми суспільного продукту: натуральна та грошова. Основні макроекономічні показники. Роль макроекономічних показників. Валовий національний продукт (ВНП). Розрахунок ВНП за витратами. Розрахунок ВНП за доходами. Номінальний та реальний ВНП. ВНП на душу населення. ВНП та суспільний добробут. Інші показники національних рахунків. Валовий внутрішній продукт. Чистий національний продукт. Національний доход. Особистий доход. Доход після сплати податків. Оцінка економічного стану країни за

динамікою основних макроекономічних показників та у порівнянні з аналогічними показниками інших країн.

Тема 5. Макроекономічна нестабільність: економічні кризи, безробіття, інфляція.

Роль держави в умовах ринку.

Економічна рівновага і циклічність. Фази циклу. Середні і короткі цикли. Довгі хвилі в економіці. Особливості економічного стану у фазі піднесення. 6 Особливості економічного стану у фазі пошвавлення. Особливості економічного стану у фазі депресії. Особливості економічного стану у фазі кризи. Причини та наслідки економічної кризи 2008-2009 років. Безробіття. Причини існування безробіття. Типи безробіття. Визначення «повної зайнятості». Визначення рівня безробіття. Оптимальний рівень безробіття. Економічні втрати від безробіття. Соціальні наслідки безробіття. Сутність інфляції. Форми інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Визначення темпів інфляції та її типу в Україні. Вплив інфляції на розвиток макроекономічних процесів. Інфляція і перерозподіл доходів (на прикладі України). Вплив інфляції на обсяг виробництва національного продукту. Антиінфляційні заходи. Економічні функції держави. Економічна політика держави. Методи державного впливу на економіку. Кейнсіанська та монетарна моделі розвитку економіки. Значення правильного вибору моделі макроекономічного регулювання для подальшого розвитку економіки України.

Тема 6. Фінансово-кредитна система суспільства.

Сутність фінансів. Фінансові відносини. Принципи фінансування. Фінансова система держави. Державний бюджет як основна ланка фінансової системи держави. Основні джерела формування доходної частини бюджету. Основні напрямки бюджетних витрат. Дефіцит державного бюджету. Шляхи вирішення проблем бюджетного дефіциту. Профіцит бюджету. Сучасна бюджетна політика держави. Сутність і функції податків. Види податків та їх ставок. Основні концепції оподаткування. Сутність і функції кредиту. Об'єктивні умови виникнення та існування кредиту. Принципи кредитування. Зміст кредитних відносин. Вплив кредиту на розвиток макроекономічних процесів. Форми кредиту. Банківський кредит – як основна форма сучасного кредиту. Банківська система України та її характеристика. Основні складові кредитної системи держави у сучасних умовах. Кредитна політика держави.

Кредитний модуль 3. Система розподілу доходів. Соціальна політика держави. Світова система господарства.

Тема 7. Система розподілу доходів. Соціальна політика держави.

Система розподілу доходів в умовах ринкової економіки. Основні види доходів. Сутність заробітної плати як товару робоча сила. Чинники, що впливають на рівень заробітної плати. Мінімальна заробітна плата. Споживчий кошик та прожитковий мінімум. Номінальна заробітна плата. Реальна заробітна плата. Загальний рівень заробітної плати. Диференціація ставок заробітної плати. Державна політика у сфері заробітної плати. Форми доходів від власності. Економічна рента. Позичковий процент. Підприємницький доход та економічний прибуток. Державна політика доходів. Крива Лоренца. Вплив розподілу доходів на розвиток економіки країни. Суспільні фонди споживання: сутність та джерела формування. Соціальна політика держави на сучасному етапі.

Тема 8. Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку.

Валютна система та міжнародні валютні відносини.

Суть світової системи господарства, її виникнення та розвиток. Об'єктивні умови існування світового господарства. Глобалізація сучасної економіки. Міжнародний поділ праці. Форми світових економічних відносин. Міжнародна торгівля. Економічна основа торгівлі. Зовнішньоекономічна політика. Протекціонізм. Вільна торгівля. Світове господарство як зростаюча суперечлива цілісність. Основні форми міждержавних об'єднань у сучасній економіці. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство. Всесвітня торгівельна організація. Еволюція системи валютних відносин. Валютні курси. Визначення валютних курсів. Функції валютного курсу. Валютна система. Структура, основні функції та механізм функціонування валютного ринку. Валютні операції. Валютне регулювання. Конвертованість валют. Гривня – національна валюта України. Міжнародний валютний фонд та світовий банк. Роль співпраці України з МВФ та світовим банком для розвитку її економіки.

4. Організація навчання.

Тематичний план

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	включно з					усього	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		л	п р	лаб	інд	ср с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади економічної теорії.												
Предмет і метод економічної теорії. Економічна система суспільства та власність	10	4	2			4	10	2				8
Форми суспільного виробництва. Ринок як форма функціонування товарного господарства, його закони.	10	2	2			6	10					10
Економічна діяльність на мікрорівні.	10	2				8	10					10

Всього за кредитний модуль I	30	8	4			18	30	2				28
Змістовий модуль 2. Макроекономічні аспекти економічної теорії.												
Суспільне відтворення на макрорівні.	10	4	2			4	10	2				8
Макроекономічна нестабільність: економічні кризи, безробіття, інфляція. Роль держави в умовах ринку	10	2	2			6	10					10
Фінансово-кредитна система суспільства	10	2				8	10					10
Всього за кредитний модуль II	30	8	4			18	30	2				28
Кредитний модуль III. Система розподілу доходів. Соціальна політика держави. Світова система господарства.												
Система розподілу доходів. Соціальна політика держави.	14	2				12	14					14
Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку. Валютна система та міжнародні валютні відносини.	16	2	2			12	16	2	2			12
Всього за кредитний модуль III	30	4	2			24	30	2	2			26
Усього годин	90	20	10			60	90	6	2			82

5. Тематика практичних занять.

Кредитний модуль I

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії. Економічна система суспільства та власність.

План:

1. Предмет економічної теорії.
2. Функції та методи економічної теорії.
3. Етапи становлення економічної теорії.

4. Економічна природа та сутність власності.
5. Форми власності.
6. Економічна система суспільства та її типи.

Тема 2. Форми суспільного виробництва. Ринок як форма функціонування товарного господарства, його закони.

План:

1. Сутність та форми суспільного виробництва.
2. Товар та його властивості.
3. Гроші та їх функції.
4. Сутність ринку та його риси.
5. Форми ринку.
6. Структура та інфраструктура ринку.

Кредитний модуль II

Тема 3. Суспільне виробництво на макрорівні.

План:

1. Загальні засади макроекономіки.
2. Основні макроекономічні показники.
3. Сутність суспільного відтворення.
4. Економічне зростання та його типи.

Тема 4 . Макроекономічна нестабільність: економічні кризи, безробіття, інфляція. Роль держави в умовах ринку.

План:

1. Циклічність економічного розвитку. Види циклів.
2. Фази економічного циклу, їх характеристика.
3. Економічна криза в Україні, її причини та шляхи вирішення.
4. Безробіття, його сутність та види.
5. Інфляція, сутність, види.
6. Роль держави в умовах ринку.

Кредитний модуль III.

Тема 5 . Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку. Валютна система та міжнародні валютні відносини.

План:

1. Об'єктивні причини існування світового господарства.
2. Валютна система та її складові.
3. Етапи становлення світової валютної системи.
4. Основні форми

6. Завдання для самостійної роботи.

Студенти виконують реферативні завдання (презентації) або міні-дослідження (есе) з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми презентацій (самостійна робота)

Кредитний модуль I

1. Роздержавлення і приватизація власності: зміст та економічні наслідки.
2. Приватизація власності в Україні як умова становлення ринкової економіки.

3. Порівняльна характеристика адміністративно-командної та ринкової систем господарювання.
4. Конкуренція та монополія.

Кредитний модуль II

1. Методи і засоби конкурентної боротьби.
2. Показники ефективності діяльності підприємств.
3. Зміст та форми НТП. Інноваційна модель розвитку економіки.

Кредитний модуль III

1. Соціальна політика держави.
2. Крива Лоренца, її значення.
3. Євро-інтеграційний вибір України.

7. Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни "Економічна теорія" є іспит. Ця форма підсумкового контролю є складовою кредитно-трансфертної системи навчання і полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі виконаних ним вищеназваних видів робіт на практичних заняттях. Іспит з дисципліни "Економічна теорія" проводиться після завершення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії (V семестр).

Оцінювання відповіді: "відмінно" - студент правильно, в повному обсязі розкрив теоретичне питання, володіє економічною термінологією і категоріально-понятійним апаратом, може самостійно мислити, аналізувати питання, ставити і розкривати економічні проблеми, пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями економіки, чітко і логічно відповідає на поставлені запитання;

"добре" - студент достатньо повно розкрив суть питання, володіє економічними поняттями, але визначив не всі характерні властивості економічного процесу або явища, категорії чи проблеми, не демонструє здатність до творчого самостійного мислення у вирішенні економічних проблем і ситуацій, не вмів пов'язати теоретичний матеріал з практичними економічними завданнями, не зовсім чітко і логічно відповідає на запитання;

"задовільно" - студент лише частково розкрив зміст питання, не повністю визначив суттєві аспекти питання: риси, функції, види, форми тощо, допустив деякі помилки принципового характеру, недостатньо володіє категоріально-понятійним апаратом, не може відповісти на поставлені запитання.

"незадовільно" - студент може отримати, якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується економічною термінологією.

Рівень володіння професійно-методичними вміннями визначається під час виконання студентом практичного завдання (аналіз запропонованої практичної ситуації з точки зору застосування норм права, складання власного варіанту її вирішення) на практичних заняттях, при виконанні завдань самостійної роботи, під час складання іспиту (V семестр) та оцінюється за такими критеріями:

- точність та повнота виконання практичного завдання;

- обґрунтованість правового аналізу конкретної теми з точки зору їх відповідності принципам навчання, вимогам поетапного формування навичок і вмінь.

Студент може отримати від **90-100 балів** (“відмінно”) або «зараховано», якщо завдання виконане ним повністю, є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та принципам навчання ІМ, відбиває специфіку навчання правового матеріалу, демонструє володіння студентом економічною термінологією. За розробку, що в основному відповідає вимогам, виконане повністю, проте має незначні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, невелику кількість термінологічних помилок, що не перешкоджають розумінню змісту, він може отримати від **75-89 балів** (“добре”) або «зараховано». Практичне завдання, яке виконане частково, має серйозні порушення логіки поетапного формування навичок і вмінь, містить значну кількість помилок, оцінюється від **60-74 балами** (“задовільно”) або «зараховано». Завдання, яке майже чи повністю не відповідає встановленим викладачем вимогам, демонструє недоречне вживання методичних термінів, оцінюється **1-59 балами** (“незадовільно”) або «незараховано».

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями економічної теорії;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов’язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов’язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8.Розподіл балів за рейтинговою системою

№	Назва теми	Всього	Прак-	Індивідуаль	Контро	Самостійна
---	------------	--------	-------	-------------	--------	------------

		балів	тичні заняття	ні завдання	л. робота	робота
Кредитний модуль 1. Загальні засади економічної теорії.						
1	Предмет і метод економічної теорії. Економічна система суспільства та власність.	9	2	2		5
2	Форми суспільного виробництва. Ринок як форма функціонування товарного господарства, його закони.	6	2	2		2
3	Економічна діяльність на мікрорівні.	10	4	4		2
	Всього за модуль 1	25	8	8		9
Кредитний модуль 2. Макроекономічні аспекти економічної теорії.						
4	Суспільне відтворення на макрорівні.	9	2	2		5
5	Макроекономічна нестабільність: економічні кризи, безробіття, інфляція. Роль держави в умовах ринку.	6	2	2		2
6	Фінансово-кредитна система суспільства	10	2	4		2
	Всього за модуль 2	25	8	8		9
Кредитний модуль 3. Система розподілу доходів. Соціальна політика держави. Світова система господарства.						
7	Система розподілу доходів. Соціальна політика держави.	13	4	4		4
8	Світова система господарства, її основні риси та напрямки розвитку. Валютна система та міжнародні валютні відносини.	12	4	4		5
	Всього за модуль 3.	25	8	8		9
Разом за курс		75	24	24		27

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	13	3	до 39
Індивідуальне завдання (презентації)	2	5	до 10
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект ¹	1	13	до 13
Підсумкова контрольна робота	1	13	до 13
Усього			до 75
Екзамен:			до 25
Разом:			до 100

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань до екзамену.

1. Становлення економічної теорії як науки. Основні етапи її розвитку.
2. Функції економічної теорії. Необхідність знання економічної теорії для працівників правоохоронних органів.
3. Загальнонаукові та спеціальні методи, що застосовуються при вивченні економічної теорії.
4. Економічні закони, їх види та характер дії.
5. Матеріальне виробництво – основа життєдіяльності людей, його підрозділи.
6. Предмет економічної теорії.
7. Економічні відносини: сутність, види, структура та розвиток.
8. Основні принципи організації та функціонування ринкової економіки.
9. Економічна система суспільства: поняття, структура, характеристика окремих елементів.
10. Взаємодія продуктивних сил та виробничих відносин. Спосіб

виробництва.

- 11.Форми власності та їх еволюція.
- 12.Суспільні продуктивні сили, їх розвиток.
- 13.Порівняльна характеристика адміністративно-командної та ринкової систем господарювання.
- 14.Власність як економічна категорія. Історичний та юридичний аспект власності, їх взаємозв'язок.
- 15.Роздержавлення і приватизація власності: зміст та економічні наслідки. Приватизація власності в Україні як умова становлення ринкової економіки.
16. Ринкова конкуренція: основні види та економічні наслідки.
- 17.Гроші: сутність та функції.
- 18.Визначення кількості грошей, що потрібна в обігу. Закон грошового обігу, наслідки його порушення.
- 19.Форми суспільного виробництва, їх загальна характеристика.
- 20.Розвиток форм вартості та виникнення грошей.
- 21.Структура і інфраструктура ринкової економіки.
- 22.Конкуренція та монополія. Методи і засоби конкурентної боротьби.
- 23.Ринок як економічна категорія, його основні риси.
- 24.Вартість та ціна. Найбільш поширені теорії вартості товару.
- 25..Просте і капіталістичне товарне виробництво, умови його виникнення, порівняльна характеристика.
- 26.Товар як економічна категорія. Сутність та основні властивості товару.
- 27..Монополія: суть та основні види. Антимонopolьне законодавство та проблеми його впровадження в Україні в сучасних умовах.
- 28.Загальна характеристика товарного виробництва. Умови його виникнення.
- 29.Закон попиту. Чинники, що впливають на попит та його еластичність.
30. Механізм ціноутворення в умовах ринкової економіки. Рівноважні ціни.
- 31.Закон пропозиції. Чинники, що впливають на пропозицію та її еластичність.
- 32.Види підприємств і форми їх об'єднань.
33. Підприємство (фірма) – основний елемент у системі ринкової економіки. Правовий статус підприємств в Україні.
34. Сутність маркетингу. Зростання його значення для підприємств в умовах розвитку ринкової економіки.
35. Сутність ціни та її функції, система цін. Теорії ціноутворення.
36. Ціноутворення в Україні в сучасних умовах: проблеми та шляхи розв'язання.
37. Показники ефективності діяльності підприємств.
38. Фонди підприємства та їх структура. Кругообіг та обіг фондів. Фізичне та моральне зношення основних фондів.
39. Розподіл прибутку між державою і підприємством. Оподаткування підприємств, правове регулювання цього процесу в Україні.
40. Сутність і функції менеджменту підприємства.
- 41.Валовий дохід і прибуток підприємства.
- 42.Витрати підприємства. Собівартість продукції виробництва. Шляхи зниження собівартості.
43. Головні показники, що характеризують стан розвитку економіки.
44. Національний дохід: зміст, джерела та фактори зростання.
- 45.Зміст відтворювального процесу на макроекономічному рівні.
46. Види відтворювального процесу.

47. Підрозділи суспільного виробництва, проблема пропорційності їх розвитку.
48. Система національних рахунків (СНР): принципи побудови та основні показники.
49. Валовий внутрішній продукт: зміст, структура та методи розрахунку.
50. Суспільний продукт як результат виробництва і його форми.
51. Економічне зростання. Типи економічного зростання.
52. Зміст та форми НТП. Інноваційна модель розвитку економіки.
53. Економічні цикли виробництва. Причини економічної кризи в Україні.
54. Інфляція: сутність, види та соціально-економічні наслідки.
55. Антиінфляційна економічна політика в період переходу до ринку.
56. Зайнятість населення та її види. Сучасний стан зайнятості населення в Україні.
57. Безробіття та його основні види. Визначення рівня безробіття.
58. Ринок праці як складова частина ринкової економіки. Характеристика ринку праці в Україні.
59. Соціально-економічні наслідки безробіття.
60. Ринок та держава. Існуючі погляди на державне регулювання економіки.
61. Роль держави у процесі досягнення макроекономічної рівноваги в умовах ринку.
62. Основні форми та методи державного регулювання економічних процесів.
63. Економічні функції держави в умовах сучасного ринкового господарства.
64. Роль держави в умовах переходу до ринкової економіки (на прикладі України).
65. Фінанси: сутність, функції та місце в системі економічних відносин суспільства.
66. Фінансова політика і місце держбюджету в ній. Бюджетні дефіцити і засоби їх регулювання.
67. Податки як основне джерело формування державного бюджету.
68. Види податків. Проблеми формування держбюджету України.
69. Банки і банківська система.
70. Проблеми формування і функціонування банківської системи в Україні.
71. Закон України „Про банки і банківську діяльність”.
72. Доходи: сутність, структура, розподіл.
73. Політика доходів населення, роль держави в її формуванні.
74. Сутність доходів від власності та їх основні види.
75. Сутність та структура суспільних фондів споживання.
76. Заробітна плата в системі розподілу доходів.
77. Соціальна політика держави в умовах ринку (на прикладі України).
78. Основні форми світогосподарських зв'язків і суперечності розвитку світового господарства.
79. Об'єктивні основи формування і сутність системи світового господарства.
80. Зовнішньоекономічні відносини та проблеми інтеграції України у світове господарство.
81. Міжнародні валютні відносини, їх еволюція.
82. Етапи становлення світової валютної системи.
83. Інтеграція економічного життя у світі та участь України у цьому процесі.
84. Економічні аспекти глобальних проблем сучасності.
85. ЄС як приклад регіональної економічної інтеграції.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Конспекти лекцій з дисципліни, мультимедійні презентації, тестові завдання, підсумкова контрольна робота, методичні рекомендації:

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Нормативні акти та першоджерела

1. Конституція (Основний закон) України. – К., 1996.
2. Господарський кодекс України. Розділ III «Майнова основа господарювання» - К.:Паливода А.В., 2012. – 212 с.
3. Податковий кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 02 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, №13-14, №15-16, №17, ст. 112.
4. Закон України "Про товарну біржу" від 10 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, № 10, ст. 139.
5. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 49, ст. 682.
6. Закон України "Про акціонерні товариства" від 17 вересня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, №50-51, ст. 384.
7. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, - № 21. - Ст. 377.
8. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, №5-6, ст. 30
9. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №31-32, ст. 263
10. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, №47, Ст. 646.
11. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, №36, ст. 266
12. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, №29, ст. 238
13. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 червня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, №31, ст. 268

Підручники

1. Предборський В.А., Гарін Б.Б., Кухаренко В.Д. Економічна теорія: Підручник. – Кондор, 2003.
2. Основи економічної теорії: Навчальний посібник / За редакцією Зюнькіна А.Г. – К.: КНТ, Центр навчальної літератури, 2007.
3. Економічна теорія / За ред. Предборського В. А. – К. : Кондор, 2007.
4. Мельник Л.Ю., Макаренко П.М. Економічна теорія – політекономічний контекст. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2008.
5. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008.

Допоміжна

1. Алексєєв І.В., Колісник М.К. Гроші та кредит: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 253 с.
2. Головніна О.Г. Основи соціальної економіки: підручник/ О.Г.Головніна. – 2-е вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури. 2013. – 648 с.
3. Задорожнюк Н.О., Донець А.С. Щелкунова А.В. Дослідження та розв'язання економічної сутності терміну «інновація». // Економічний форум – 2015- №1- с. 8 -12.

4. Затонацька Т. Світовий досвід формування державної інвестиційної політики та механізм її реалізації. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ : Київський університет, 1958. – ISSN 1728-2667 /вип.8 (161) – 2014. – с.6-10.
5. Захожай К.В. Принципи побудови Державного бюджету України: процесно-системний підхід. // Проблеми економіки – 2017. - № 3. – С.47-54.
6. Конкуренция и соревнование в условиях инновационного развития предприятий / Н.Е. Брюховецкая, И.П. Булеев // Вісник економічної науки України. — 2017. — № 1 (32). — С. 7–15.
7. Косова Т.Д., Стеблянюк І.О. Валютна політика та структура платіжного балансу України:діалектика взаємозв'язку. // Економіка та держава. – 2016 - № 2 – с.9-12.
8. Корнілова І. Світовий досвід фінансової підтримки інноваційного розвитку. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ :Київський університет, 1958. – ISSN 1728-2667 /вип.8 (161) – 2014. – с. 30-36.
9. Кулик В.В. Багатобюджетна матриця фінансових потоків як інструмент дослідження та регулювання процесів відтворення національної економіки. Проблеми економіки – 2017. - № 3. – С.55-64.
10. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. (для студ. вищ. навч. закл.) – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
11. Марачевська А.В. Аналіз основних систем іпотечного кредитування.//Економічний форум. – 2015- № 1- с.212-218.
12. Макарова І.С., Андрейшина Н.А. Шляхи зниження державного боргу в умовах розвитку інформаційного суспільства. // Економіка та держава. – 2016 - № 3 – с.13-15.
13. Святненко В. Маркетингові технології як засіб ефективного розвитку вітчизняних підприємств. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ :Київський університет, 1958. – ISSN 1728-2667 /вип.8 (161) – 2014. – с.44-49.
14. Степанова А. Стратегія диверсифікації ризиків інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання в Україні. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ :Київський університет, 1958. –ISSN 1728-2667 /вип.8 (161) – 2014. – с.60-63.
15. Федоренко В.Г. Інвестування: Підручник. – 2-ге вид. перероб. і доп. –К.: Алерта, 2008. – 448 с.

Інформаційні ресурси

www.kmu.gov.ua - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

www.mfu.gov.ua- Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

www.nbu.gov.ua- Офіційний сайт Національного банку України.

www.stat.gov.ua - Офіційний сайт Державної служби статистики України.

www.treasury.gov.ua - Офіційний сайт Державного казначейства України.